

Akademie věd České republiky

XLVI. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 23. dubna 2015

Bod programu: **2b**

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD XLV. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU

Zpráva o činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky za období od XLV. zasedání Akademického sněmu AV ČR

Od XLV. zasedání Akademického sněmu do uzávěrky této zprávy se Akademická rada sešla třikrát stejně jako její předsednictvo. Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. (3) Stanov AV ČR informována elektronickou formou prostřednictvím internetových stránek AV ČR. Rámcové informace o projednávaných záležitostech a přijatých usneseních jsou publikovány v Akademickém bulletinu.

V období od posledního zasedání Akademického sněmu se Akademická rada zabývala těmito hlavními záležitostmi:

I. Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení XLV. zasedání Akademického sněmu, konaného 16. prosince 2014, byla učiněna následující opatření:

Bod II.2 – Ve dnech 21. ledna a 4. března 2015 se uskutečnily schůzky členů Akademické rady s koordinátory Výzkumných programů, na nichž byly prodiskutovány a dohodnuty organizační záležitosti týkající se činnosti a financování těchto programů. Ve spolupráci s nakladatelstvím Academia je zajištěno zveřejňování výstupů programů v tištěné podobě. Na webové stránce Strategie AV21 www.av21.avcr.cz jsou soustředěny všechny dokumenty a informace o činnosti a výstupech jednotlivých výzkumných programů.

Bod IV.4 – Pracovištěm AV ČR byl zaslán hromadný dopis o rozpisu rozpočtu na rok 2015 (zákon o státním rozpočtu byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR v předpokládaném znění, proto nedochází k žádné změně oproti návrhu projednanému Akademickým sněmem). Dodatečné schválení závěrečného účtu rozpočtové kapitoly 361 – Akademie věd ČR za rok 2014 je zařazeno do návrhu programu XLVI. zasedání Akademického sněmu.

Bod V.2 – Akademický sněm svým usnesením schválil návrh Akademické rady na ukončení činnosti Grantové agentury AV ČR (dále jen GA AV) a zrušil Statut GA AV podle čl. 14 písm. m) a čl. 47 odst. 2 Stanov Akademie věd ČR. V souladu s těmito ustanoveními Akademická rada schválila zrušení Jednacího a volebního řádu GA AV a ukončení činnosti zbývajících orgánů GA AV, tj. předsednictva GA AV a Dozorčí rady GA AV. K 31. lednu 2015 byla ukončena činnost sekretariátu GA AV.

Bod VIII.2 – Nová Dozorčí komise Akademického sněmu byla informována o vypořádání připomínek a návrhů ze zprávy odstupující Dozorčí komise Akademického sněmu.

Bod IX – Předseda AV ČR zaslal dopis, ve kterém informoval předsedu vlády České republiky a místopředsedu vlády pro vědu, výzkum a inovace o IX. bodě usnesení XLV. zasedání Akademického sněmu.

II. Koncepční a vědecko-organizační otázky

Akademická rada také v tomto období pokračovala v realizaci Strategie AV21 a začala ve spolupráci s Vědeckou radou AV ČR připravovat novou Koncepti rozvoje výzkumu a vývoje v AV ČR. Stejně jako v minulosti byla informována o jednáních Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která připravovala návrh státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na rok 2016 a jeho střednědobý výhled. Byla diskutována excelence ve výzkumu, vývoji a inovacích a principy pro přípravu nového zákona o výzkumu, vývoji a inovacích.

K realizaci Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014 schválila Akademická rada další přílohy k Základním principům Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014 a zajistila dopracování formulářů pro realizaci tohoto hodnocení. Byla informována o přehledu vědeckých týmů a jejich výstupů přihlášených k Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014. Schválila složení oborových panelů a oborových komisí, které byly operativně doplňovány. Dále schválila statut Koordinační rady hodnocení, jmenovala její další členy a místopředsedu. K vyplňování přihlášek k Hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2010–2014 se 27. ledna 2015 uskutečnil první z konzultačních dnů. Sběr dat pro I. fázi hodnocení byl ukončen 19. února 2015. Zajištěním přípravy a vykonáním hodnocení Knihovny AV ČR, v. v. i., a Střediska společných činností AV ČR, v. v. i., byl pověřen člen Akademické rady T. Kruml.

V rámci meziresortního připomínkového řízení zaujala AV ČR stanoviska k více než 20 vládním materiálům předkládaným ministerstvu či jinými státními orgány. Z nich je třeba jmenovat zejména připomínková řízení ke změně Statutu Rady pro výzkum, vývoj a inovace a k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále byly zpracovány připomínky k dokumentům v procesu přípravy nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, na níž se zástupci Akademické rady i nadále podílejí.

Členové Akademické rady se účastnili prací na novele zákona o vysokých školách. Velmi pozorně sledovali zejména část, která se týkala novelizace zákona o veřejných výzkumných institucích, kterou AV ČR považovala za nesystémovou a nesprávnou zejména proto, že stát by tím zcela ztratil kontrolu nad zřizováním organizací se statutem veřejná výzkumná instituce. Vláda České republiky na svém zasedání 30. března 2015 vypustila z novely vysokoškolského zákona novelu zákona o veřejných výzkumných institucích.

Byla schválena Pravidla pro používání značky (loga) Akademie věd České republiky, která byla vydána v interních normách AV ČR.

III. Podpora excelence a oceňování výsledků výzkumu

Pracoviště AV ČR dodala 19 průběžných zpráv o plnění pracovního programu nositele **Fellowshipu J. E. Purkyně pro význačné perspektivní vědecké pracovníky** (dále jen FJEP) a sedm závěrečných zpráv o výsledcích nositele FJEP

dosažených na pracovišti z důvodu řádného ukončení programu v roce 2014. V roce 2015 zahajuje nový program pět nositelů tohoto ocenění. Místopředsedové AV ČR zkontrolovali stanovené podmínky čerpání FJEP a souhlasili s uvolněním finančních prostředků na rok 2015.

K posuzování návrhů na udělení **Fellowshipu Josefa Dobrovského** určeného pro mladé zahraniční badatele (zpravidla do 35 let), kteří pro svou vědeckou práci potřebují studovat v ČR zdejší historické, kulturní, umělecké, jazykové, geografické či přírodní reálie, byla jmenována odborná komise a následně vyhlášena pilotní soutěž o tento typ podpory.

K 31. prosinci 2014 byly předloženy zprávy o dosažených vědeckých výsledcích pracovníků zařazených v **Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – Mzdová podpora postdoktorandů na pracovištích AV ČR**. Z 23 zpráv bylo 21 ročních a dvě závěrečné. Členové Komise Programu po vyhodnocení předložených ročních zpráv doporučili zachovat stávající úroveň poskytované mzdové podpory i pro další období.

Na doporučení Akademické rady a Vědecké rady AV ČR udělil předseda AV ČR **čestnou medaili Za zásluhy o Akademii věd ČR** Ing. Josefu Matouškovi, DrSc. (Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.).

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce Akademie věd ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

V rámci agendy **mnohostranné mezinárodní spolupráce** se zástupci Akademické rady zapojovali do klíčových aktivit z oblasti vědní strategie prostřednictvím svého působení v mezinárodních organizacích, zejména European Science Advisory Council (EASAC), All European Academies (ALLEA), International Council for Science (ICSU) a InterAcademy Panel (IAP). Přispívali tím k procesu evropské integrace a dalšímu rozvoji evropského i světového výzkumného prostoru.

V oblasti **dvoustranné spolupráce** Akademická rada schválila výsledky výběrového řízení na zahraniční pracovní cesty v rámci dvoustranných smluv pro rok 2015 a výsledky pěti výběrových řízení na nové projekty od roku 2015. Dále schválila přidělení finančních prostředků pro rok 2015 na podporu pokračujících projektů realizovaných v rámci Programu interní podpory projektů mezinárodní spolupráce AV ČR.

Předsedkyně Rady pro zahraniční styky AV ČR dopisem oslovila 37 partnerských organizací, se kterými AV ČR aktivně spolupracuje, s cílem informovat je o nově schválené **Koncepci mezinárodní spolupráce AV ČR** a zjistit jejich možnosti a preference při přechodu na jednu ze dvou možných forem spolupráce, a to projektů mobilitních, nebo projektů podporujících mobilitu, jež obsahují i příspěvek na podporu výzkumné činnosti. Byla vyhlášena pilotní výzva na jednu z nových forem podpory – příspěvek na pořádání mezinárodních aktivit pro studenty a mladé výzkumné pracovníky. Jde o kurzy, letní školy, workshopy, semináře apod. s mezinárodní účastí pořádané pracovišti AV ČR na území ČR. Začala příprava zapojení AV ČR do tematicky orientovaných projektů typu ERA-net vyhlášených

v roce 2015 členy konsorcia European Interest Group ve spolupráci s grantovými agenturami z Japonska a Jižní Koreje.

V rámci série kolokvií „Vltava Meeting“ zorganizovala Akademická rada v období od 1. do 2. prosince 2014 v Praze setkání vědeckých pracovníků z oblasti biomedicínského výzkumu „Biosciences“ za účelem navázání nové spolupráce mezi českými a francouzskými výzkumnými pracovišti a budoucího společného zapojení do aktivit v rámci Horizontu 2020.

V oblasti **multilaterální spolupráce** Akademická rada schválila vystoupení AV ČR z European Science Foundation ke konci roku 2015. Dále schválila zprávu o činnosti Národních komitétů za rok 2014 a zrušení Českého národního komitétu archeologického a jeho vystoupení z příslušné mezinárodní unie.

V oblasti **evropské integrace** se Akademická rada zabývala tvorbou, sledováním a ovlivňováním přípravy strategických, koncepčních a legislativních dokumentů na národní i evropské úrovni, souvisejících s programovým obdobím EU 2014–2020. Zástupci Akademické rady se podíleli především na přípravě Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV). Prosazovali zájmy vědecké komunity prostřednictvím zapojení v Řídícím výboru OP VVV a Pracovní skupiny pro implementaci OP VVV. V návrhu OP VVV byla největší pozornost věnována zohledňování aspektů významných pro AV ČR, jako je podpora excelentních výzkumných projektů a projektů na podporu výzkumných infastruktur či podpora rozvoje lidských zdrojů pro výzkum. AV ČR se v rámci připomínkových řízení snažila o zvýšení kvality a konzistence OP VVV a navazujících dokumentů (zejména pokud jde o Předběžný harmonogram výzev OP VVV na rok 2015 a Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV). Její připomínky byly uplatňovány též s cílem umožnit rychlou a bezproblémovou implementaci OP VVV tak, aby byly co nejdříve vyhlášeny první výzvy na podporu výzkumu a vývoje.

Zájmy AV ČR i celé sféry výzkumu a vývoje byly prosazovány také na setkáních organizovaných MŠMT k udržitelnosti výzkumných center budovaných z operačních programů, na kulatém stole k přípravě Národního programu reforem 2015 i prostřednictvím zastoupení v poradním orgánu MŠMT – Výboru pro evropský výzkumný prostor (VERA).

Členové Akademické rady se aktivně zúčastnili několika významných konferencí. Jako příklady lze uvést „Strategic Energy Technology (SET) Plan Conference 2014“ v Římě, jež se zaměřila na oblast energetiky, „Conference on the New Methodology for R&D Evaluation“, která se konala v rámci IPN Metodika v Pardubicích, a „High Level Conference on Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation: Challenges and Monitoring Implementation“ v Seville.

V. Vzdělávací, popularizační a ediční činnost

Od zasedání Akademického sněmu v prosinci 2014 bylo ve vybraných tištěných, internetových a ostatních médiích zveřejněno přes 3000 zpráv s heslem AV ČR a dalšími klíčovými slovy souvisejícími s AV ČR, tj. asi 1000 článků měsíčně. Předseda AV ČR aktivně představoval Strategii AV21 (LN: Každý vědec má rád

uznání; E15: Jiří Drahoš, Akademie věd mění styl a vábí byznys). V cyklu popularizačního projektu Nebojte se vědy a Ejhle, člověk! se od prosincového zasedání Akademického sněmu uskutečnilo 12 přednášek, které se konaly přímo ve středních školách, jež o tuto formu prezentace projevily značný zájem. Mediální aktivity byly rozšířeny o měsíční TV magazín o české vědě VideoJournal, jenž se vysílá na čtyřech televizních kanálech.

Začátkem roku 2015 AV ČR zahájila akce k 125. výročí Akademie věd ČR, aby společnosti představila kontinuitu vědeckého bádání od historie po současnost. Dosud bylo k tématu zveřejněno více než 54 zpráv. Oficiálním zahájením bylo slavnostní zasedání v Senátu PČR „125 let českých akademií věd (a umění)“, následovala interaktivní výstava v Národním technickém muzeu „Věda a technika. Dobrodružství, které vás bude bavit!“. Připravuje se putovní exteriérová výstava k 125. letům Akademie věd ČR s názvem „Umění vědy“. Akademická rada je pravidelně informována o vývoji čerpání finančních prostředků na medializaci 125. let Akademie věd ČR.

AV ČR aktivně podporuje propagaci Mezinárodního roku světla a technologií založených na světle, který pro rok 2015 vyhlásilo Valné shromáždění Organizace spojených národů. V březnu 2015 AV ČR již po sedmá uspořádala Týden mozku, v němž odborníci během přednášek představili nové objevy a trendy ve výzkumu mozku a informovali o pokroku v oblasti neurověd i léčbě mozkových onemocnění širokou veřejnost.

Také v roce 2015 AV ČR zastřešuje projekt Otevřená věda zaměřený na popularizaci vědy a výzkumu a podporu badatelsky orientované výuky. Letos se uskuteční 61 stáží středoškolských a 12 stáží vysokoškolských studentů. V rámci vzdělávání pedagogů přírodovědných předmětů byly dokončeny metodiky přírodovědných oborů pro učitele ZŠ. V lednu 2015 se uskutečnil dvoudenní blok pro popularizátory vědy na téma pedagogicko-didaktické minimum.

Akademická rada byla informována o přehledu shrnujícím údaje o publikacích vydaných Nakladatelstvím Academia v letech 2012–2014, které finančně podpořila Ediční rada AV ČR, a souhlasila, že i nadále bude podporovat nejen ty, jejichž autory jsou zaměstnanci AV ČR, ale i autory z jiných organizací. Rozdělila dotace na podporu vědecké a vědecko-populární literatury a byla informována o změně způsobu financování doporučených titulů. Vydavatelé mají nově možnost požádat o poskytnutí zálohy v maximální hodnotě poloviny požadované částky. Po vydání publikace a konečném vyúčtování pak vydavatel dostane doplatek.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

Na základě výsledků výběrových řízení a návrhů rad příslušných pracovišť AV ČR rozhodl předseda AV ČR o jmenování následujících ředitelů:

- doc. RNDr. Jany Pěknkové, CSc., do funkce ředitelky Biotechnologického ústavu AV ČR, v. v. i., na druhé pětileté funkční období s účinností od 14. ledna 2015 do 13. ledna 2020,

- RNDr. Radomíra Pánka, Ph.D., do funkce ředitele Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, v. v. i., na pětileté funkční období s účinností od 1. února 2015 do 31. ledna 2020.

Byl projednán první návrh rozpočtu na rok 2016 s výhledem na léta 2017 a 2018. Členové Akademické rady se 2. února 2015 zúčastnili projednání návrhu rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace v Radě pro výzkum, vývoj a inovace. Byl jmenován „schvalující orgán“ dle vyhlášky č. 220/2013 Sb., § 29, odst. 2, o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek. Po projednání v Akademické radě jsou realizovány postupné kroky ke změně ekonomického informačního systému v AV ČR. Byl schválen Závěrečný účet kapitoly Akademie věd ČR za rok 2014, který je předkládán tomuto zasedání Akademického sněmu.

Akademická rada jmenovala na pětiletá funkční období předsedy, místopředsedy a členy některých dozorčích rad pracovišť AV ČR.

V souladu se zákonem o veřejných výzkumných institucích Akademická rada projednávala žádosti pracovišť AV ČR o předchozí souhlas ke koupi či prodeji nemovitého majetku a ke zřízení věcných břemen. Dále posuzovala návrhy nájemních smluv o nájmu či pronájmu nemovitostí a nebytových prostor.

Na návrh Bytové komise AV ČR Akademická rada schvalovala přidělení startovacích a standardních bytů, prodloužení nájmu startovacích a standardních bytů a ukončení nájmu dohodou. Bylo podpořeno zvýšení nájemného v standardních bytech a s negativním výsledkem posouzen návrh na jeho zvýšení ve startovacích bytech.

Akademická rada jmenovala nové členy Majetkové komise AV ČR a Rady pro spolupráci AV ČR s podnikatelskou a aplikační sférou.

Je připravován návrh na zřízení společného pracoviště Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., a Ústavu pro archeologii Filosofické fakulty UK.

Průběžně Akademická rada schvalovala přidělení finančních prostředků na dotace z prostředků Komise pro informační technologie AV ČR. Prostřednictvím zprávy o činnosti této komise v roce 2014 a rámcového plánu na rok 2015 byla informována o jejích aktivitách. Schválila založení Fondu podpory projektů AV ČR Fondu rozvoje CESNET.

Komise pro regionální spolupráci krajů a ústavů AV ČR projednala 22 zpráv o řešení projektů v rámci programu Regionální spolupráce s tím, že cíle všech projektů byly splněny.

V roce 2015 se uskuteční již devátý cyklus „Stipendia L'ORÉAL Česká republika pro ženy ve vědě“, určeného mladým vědeckým pracovnícím, který má podporovat budování jejich profesní vědecké kariéry. Letošní novinkou je rozdělení na dvě věkové kategorie: do 35 let (včetně) a od 36 do 45 let (včetně). V roce 2015 budou udělena dvě stipendia – každé ve výši 250 000 Kč pro podporu projektů v oblasti věd o živé přírodě a chemických věd (jako jsou biologie, biochemie,

biofyzika, genetika, fyziologie, neurovědy, biotechnologie, ekologie atd.) a v oblasti věd o neživé přírodě (jako jsou fyzika, matematika, inženýrské vědy, technologie, informační vědy, vědy o Zemi a vesmíru atd.).

Byla schválena výroční zpráva AV ČR o poskytování informací za rok 2014 podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Akademická rada byla informována o následných kontrolách uskutečněných v roce 2014 na pracovištích, která prošla plánovanou kontrolou v roce 2013, a o kontrolách ve vědeckých společnostech v roce 2014. V rámci plánovaných veřejnosprávních kontrol projednala Akademická rada výsledky kontroly hospodaření a přijala příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., Ústavu fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i., a v Ústavu jaderné fyziky AV ČR, v. v. i.

V návaznosti na výsledky kontroly Nejvyššího kontrolního úřadu, která se konala od 11. února 2013 do 15. srpna 2013 v AV ČR (Kancelář AV ČR), ve Fyziologickém ústavu AV ČR, v. v. i., Fyzikálním ústavu AV ČR, v. v. i., Mikrobiologickém ústavu AV ČR, v. v. i., a ve Středisku společných činností AV ČR, v. v. i., a zahrnovala období 2008–2013, byla Akademická rada informována o výsledcích mimořádné kontroly v Mikrobiologickém ústavu AV ČR, v. v. i., Fyziologickém ústavu AV ČR, v. v. i., Fyzikálním ústavu AV ČR, v. v. i., a Středisku společných činností AV ČR, v. v. i.

V Praze 30. března 2015

Akademická rada AV ČR